

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. IX. Pœnitens regulariter & per se loquendo tenetur pœnitentiam justam, & prudentem acceptare (si velit absolvi) & acceptatam adimplere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

penitentia.

penitentia levis non est
nis, neque Legillor
test obligare sub mot.

D. cum distinctione; in
cedunt; in re ex le levi,
negant. Et consequenter
in ex se gravem, imponi
non obligare peniten-
tiam executionem, quia vide-
Hæc Illi.

le hac re sentiam? Le-
173
10. in quibus expli-
habet penitens acce-
di penitentiam accepta-
jus Conclusionis addi-
de imponere satisfactio-
olutionem, dummodo
r, & voluit in eodem

ult. de Censibus in 6.
v. episcopus, dum vifus
suffraganeorum audire, ut
ipfis penitentiam impone-
re penitentia postposi-
ex Clement. Dudum q.
ponitur Absolutio ibi:
ecti fuerint, in eorum cri-
Confessarii.
Confessiones subditum in-
um, audire libere valeant,
(prout secundum Deum
penitentias imponere salu-
ationis beneficium impo-

Glossa hie verb. Audite
orantem, ut primò audi-
ungatur penitentia, terò
cedat Absolutio imposita
olutionem procedat tunc
operis satisfactio, saltem
audienda hæc Glossa,
bligatio; bene, si de
od melius est, & con-
juxta præscriptum Rite-
ment. Penit. ibi: Cum
vere voluerit, immittit ei
paratâ salutari penitentia

imponendi satisfactio-
m per se loquendo non
nstat esse introducendam,
quentari animo se obli-
entius sit, ut sic fiat
182.
Et rationa-
bili causa
debet Sa-
cerdos im-
ponere le-
viter peni-
entiam.
Probat
auctoritate
D. Chryso-
stomi.

Sect. 13. De Satisfactione sacramentali. Concl. 9. 931

penitentiam acceptare, Confessarius possit Ab-
solutionem negare, & ipse possit licitè ad
alium Confessarium accedere non recipien-
do Absolutionem; cum tamen si semel admi-
sser Absolutionem, maneret absolutus, quia
quod factum est, infectum fieri nequit; &
secundùm Multos teneretur penitentiam,
alioquin justam & prudentem, acceptare, &
adiimplere, ut patebit ex dicendis Conclusio-
ne sequenti, quæ talis est:

CONCLUSIO IX.

Penitens regulariter & per se lo-
quendo tenetur penitentiam
justam, & prudentem acce-
ptare (si velit absolvi) &
acceptatam adimplere.

181.
T Ametsi nulla sit certa satisfactionis men-
sura lege Ecclesiastica hodie taxata, quam
Confessor imponere teneatur, sed tam quan-
titas, quàm modus penitentia sit relictus
eius arbitrio, ut novissimè patet ex Conc.
Florent. in decreto Eugenii ibi: Tertia (pars
penitentia) satisfactio pro peccatis secundum
arbitrium Sacerdotis; equidem hoc arbitrium
non est ejus voluntati relictum absolute, sed
consideratâ gravitate peccatorum & dispo-
sitione penitentis, ut clarissimis verbis docet
Concil. Trident. sess. 14. cap. 8. ibi:
Debet ergo Sacerdotes Domini quantum spiritus &
prudentia suggererit pro qualitate criminum, &
penitentium facultate, salutaris & convenientes
satisfactiones imponere.

Et meritò; quia Sacerdos est Judex; ergo
debet servare æquitatem in pœnis injungendis
juxta qualitatem delicti, quam ut melius ser-
vare posset, voluit Christus declarationem
omnium peccatorum mortalium, non in ge-
nere dumtaxat, sed potiùs in specie ac sigilla-
tim, ut patet ex Trident. sess. 14. cap. 5.
Quia tamen Sacerdos non solum Judex est,
sed etiam Medicus; & quoniam in hoc Sacra-
mento non attenditur sola satisfactio pro pec-
na Purgatorii, sed etiam salus penitentis, &
eius emendatio; ideo sic debet servare æqui-
tatem in pœnis injungendis, ut pœna, quæ
injungitur, magis cedat in ædificationem
penitentis, quàm in destructionem.

182.
Quapropter ex rationabili causa propter
impotentiam, vel fragilitatem penitentis,
potest Sacerdos, immo debet dissimulare, &
leviorem satisfactionem imponere, quam alio-
quin peccata per se loquendo mereantur.

Elegantè & appositè Chrysost. (sive Au-
thor operis imperfecti) Homil. 43. ad c. 23.
Matth. ad hæc verba; Allegavi autem onera gra-

via & importabilia &c. Tales, inquit, sunt nunc
etiam Sacerdotes, qui omnem iustitiam populo man-
dant, & ipsi nec modicè servant: videlicet non ut
facientes sint iusti, sed ut dicentes appareant iusti.
Tales sunt & qui grave pondus venientibus ad peni-
tentiam imponunt; qui dicunt, & non faciunt: &
sic dum pœna presentis penitentia fugiunt, contem-
nunt pœna peccati futura. Sicut enim si faciem super
humeros adolescentis, quem non potest baulare, pos-
ueris; necesse habet, ut aut faciem reiciat, aut
sub pondere confringatur: sic & homo, cui grave
pondus penitentia imponis, necesse est, ut aut peni-
tentiam tuam reiciat, aut suscipiens, dum sus-
ferre non potest, scandalizet, atque amplius peccet.
Deinde est erramus, modicam penitentiam impo-
nentes, nonne melius est propter misericordiam ra-
tionem reddere, quàm propter crudelitatem? Vbi
enim Paterfamilias largus est, dispensator non debet
esse tenax. Si Deus benignus est, ut quid Sacerdos
eius austerus? Vis apparere sanctus? Circa vitam
tuam esto austerus, circa alienam benignus.

Consimiliter loquitur Nazian. Orat. 26. & Naziani
circa finem: Hanc, inquit, rationem tene, ut
partim illum corrigas, idè leniter & humane, non
ut hostis, neque ut durus & rigidus Medicus. Et
infra: Habes medicina regulam, Christi discipulus
es mitis & benignus, qui nostras infirmitates portavit.

Profectò experientia quotidiana docet, ple-
rumque lenitate conciliari animos peniten-
tium, & allici ad frequentiam Confessionis,
quæ frequentia est efficacissimum remedium
pro penitentibus, cum è converso nimia se-
veritate, sive in reprehendendo, sive in impo-
nendis gravioribus penitentia retrahantur à
frequentia Confessionis, immo etiam ab ipsa
Confessione, & sæpè læpidus penitentia ex
toto, vel ex parte non implent.

183.
Quod adeò verum existimavit Doctor Sub-
tilis, ut non dubitaverit dicere 4. dist. 15.
q. 1. n. 14. Vel si omnino nullam penitentiam veli-
am Penit.
am Penit.
an absol-
vendus est
scoto;
tamen se habere dispensationem de peccato commisso,
& firmum propositum non recidivandi, absolvendus
est, & non est respuendus, ne cadat in desperatio-
nem: & nuntianda est sibi pœna, quæ esset pro pec-
catis faciendâ, & quæ eam in se, vel in æquivalenti
studeat adimplere, alioquin solvet ad plenum in Pur-
gatorio.

Et prosequitur: Hæc misericordia satis con-
sonat illi prophetie Isaiæ 42. de Christo, quam
Matth. 12. c. recitat: Arundinem quassatam
non confringet, & linum fumigans non exting-
quet. Arundo quassata est peccator quassatus tenta-
tionibus & peccatis, linum fumigans, est linum ni-
mis humidum ex peccatis, tamen aliquid habens de
igne Charitatis: & hic extinguitur, si per duritiam
Sacerdotis ad nimis difficile obligetur: sed non ex-
tinguitur, si predicatur sibi, quod oportet eam hic
vel alibi pœnam solvere, & quod studeat hic tantam
pœnam solvere, quanta peccatis debetur, ne alibi
acrior exigatur. Huculque Scotus.

Bbbbbb a Qui

184. qui com- munitur ci- tatur con- tra primam part. Concl.

Qui propterea citatur, quasi docuisset con- trarium primae partis nostrae Conclusionis; videlicet, penitentem per se & regulariter nequaquam teneri acceptare penitentiam à Confessario impositam, sed esse omnino ei liberum acceptare, vel non acceptare; ac de- que Confessarium non habere potestatem li- gandi penitentem ad opus satisfactorium.

Atque ad idem propositum adfertur istud 4. dist. 17. q. un. n. 22. Continet (praeceptum Confessionis) etiam Qualiter, quia cum dispo- sitione peccati committis, & cum proposito abstinentis à peccato, & obediendis Ecclesiae in satisfactionem pro isto peccato. Intellego, non quod oporteat eum velle penam vel penitentiam suscipere à Sacerdote, quia est nullam sibi oblatam à Sacerdote vellet re- cipere, tamen duas idoneitates, vel condiciones ha- beret propositas hic, & propositum recipendi pœ- nam insigendam sibi à Deo hic, vel in Purgatorio; talis, inquam, citius esset absolvendus, quam re- pellendus, ut dicitur est supra dist. 15. q. 1.

Consimiliter loquitur 4. dist. 19. q. un. n. 27. Sed numquid penam, à Clave non errantè impositam, tenetur penitens adimplere? Respon- deo, quod sic, si velit se submittere Sacerdoti huic, & quantum ad Absolutionem culpe, & quantum ad suspensionem penae totalis correspondentis; quia tunc obligatur praecepto Ecclesiae, cui se voluntariè submittit.

Si autem tantummodo se velit submittere huic quantum ad commutationem penae aeternae in tempo- ralem, & non quantum ad taxationem penae totalis, sed tantum quantum ad illam (penam totalem) & illius taxationem, vult se subdere manui Dei, vel hic, vel in Purgatorio: non expediret talem sibi Absolutionem repellere: tunc enim recederet despera- tus. Nec videtur propter istam voluntatem esse in peccato mortali, cum conteratur de peccato, & ve- lit puniri penam condignam pro eo, & ab eo, cuius est insidè eam insigere, licet nolit eam sibi insigi ab isto Sacerdote, nec ipsemet velit eam recipere, ut sit minister ipsius insigendae.

Nec potest dicit, hunc inobedientem Ecclesiae esse, quia potest se submittere arbitrio Ecclesiae, quantum ad iudicium illud penitentiale, ad quod necessario se tenetur submittere, licet nolit se submittere illi se- quenti. Et patet, quod illud non includitur necessa- rio in primo; quia Sacerdotes primo exilente quan- tumcumque uniformiter, valde variant sequens: unde & frequenter, propter voluntatem confitentis ad subendum penam non magnam, dant aliquam modicam, praedicendo sibi quod oportet residuum sol- vere in Purgatorio, & cum illa parva sit manifestè improporcionata culpa, & omnino extra illam la- titudinem (medii iustitiae vindicativae) non propter hoc non recipit talis Sacramentum Peni- tentiae.

Eodem modo videtur, quod potest omnino penam nullam sibi imponere, propter resistendam eius ad sustinendam, praedicendo sibi, quod totam illam pœ- nam oportet solvere in Purgatorio, & August. hoc

innuit, quod si tali vice inclinabili imponatur peni- tentia aliqua difficilis, imendum est, ut non ac- cipiat occasionem recidivandi in peccatum mortale: quia providendi illam penitentiam, in quo peccato mortaliter, postquam voluit se submittere Sacerdoti in eius susceptione. Haec tenet Doctor Subtilis.

Sed quid luculentius, quam ipsum ferè ubi- que loqui de satisfactione totali & condignam? Dist. 19. ibi: Et non quantum ad taxationem penae dignam, pro eo & ab eo, cuius est insidè eam insigere, licet nolit eam (scilicet penam condignam) sibi insigi ab isto Sacerdote. Dist. 17. ibi: Et propositum recipendi penam insigendam sibi à Deo hic, vel in Purgatorio. Quis autem dubitet, Deum in Purgatorio insigere penam totalem & con- dignam? Dist. 15. ibi: Si per duritiam Sacer- dotis ad nimis difficile obligetur; ergo loquitur de pœna condigna & totali, & nimis difficili penitenti in hac vita, & non de quacunque pœna modica iuxta dispositionem & facilitatem penitentis.

Quod clarissimis verbis docet in Repertorio Coloniae impressis 4. dist. 19. q. un. n. 14. ibi: Si dicat aliquis, non possum istam penitentiam facere, ut ieiunare, nec illam de quacunque im- posita, qua esset condigna, non debet Sacerdos an- repellere, quia tunc posset eum ponere in despera- tionem: sed debet dicere, tantam teneris facere, & ampliores pro delicto. Si tamen istam nihilominus ac- ceptare, non eam tibi impono: quia tunc posset cre- dere, quod eam non faceret. Sed debet dicere, im- pono tibi aliam penam, & alius iudex, penam à te residuum in Purgatorio. Et ideo magis debentur pœ- nae leviores imponi, quam aequales vel gravioris. Nec credo quod talis, qui nollet aliam condignam accipere, peccaret mortaliter, & esset repellendus ab Absolutione. Ideo quantumcumque insigentem peni- tentiam, quam crederem esse condignam, dicerem, nescio si hoc sufficit, sed bona, qua fecisti, & facta, sunt tibi remedium peccatorum; & sic non dispen- tur aliquis.

Et quamvis in impressione Lugdunensi illud omisium sit ly Condigna, res tamen significatè aliis verbis satis clarè exprimitur: nam in pri- mis Scholium praefixum n. 30. sic incipit: de peni- nentem acceptare penitentiam aequalem, non est repellendum ab Absolutione. Textus autem sic se habet: Si subditus se submittat arbitrio Sacerdotis quantum ad Absolutionem sacramentalem tantum, non ponens obicem, sed contritus de peccatis, & non se submittat ei, quantum ad penam ei insigendam pro peccatis: quia non potest talem penam explere, ieiunare, vigilare, & huiusmodi; quia talis pra- eligit immediatè se submittere Deo & penam Pur- gatorii; Dico, quod Sacerdos potest, & debet talem absolvere, licet non habeat auctoritatem ei penam imponere, quia alius quantum ad penam, non vult esse eius subditus, sed tantum Dei; nec potest, nec debet eum cogere ad recipiendam talem penam (puta aequalem peccatis, ut ieiunare &c.)

187. Status non negat Con- fessario om- nem pote- statem li- gandi.

per pe- dunt- modi- eum s- Purg- cundis- Et hoc est- vult- non m- tisfact- ligat- sentem- & ipse- eam, & gravem- datur- vandi- tivae, s- tentia, bus ha- les vol- eis, im- & dem- turo in- Haec auferre- statem- sed du- illa pos- fatis pa- peniten- tisfactio- potest- penite- lum da- rum qua- ceptare- neque- tenus p- obligat- contra- non co- qua uti- mentum- sunt. Cùm- mus Co- potenti- Indulg- Sacerdo- ra peni- id est, peniten- abque- nis, qu- immo d- position- impositi- si casus- lis) in q-

per pulchras & mites inductiones, dicendo ei, quod dimittat duritiam voluntatis suae, & accipiat huiusmodi penam pro peccatis suis; quia aliter necesse est eum solvere incomparabiliter duriores post mortem in Purgatorio, ubi exigitur ab eo sine misericordia secundum rigorem stricta iustitia commutativa.

Et si nolit aliquo modo acquiescere, non propter hoc est damnandus, vel non absolvendus, quia alias vult voluntarie satisfacere per penam duriores, sed non modo, & non consentit, vel negat omnem satisfactionem pro peccato voluntarie, sed modo se obligat ad penam futuram solvendam, & non presentem. Si enim Sacerdos daret sibi penitentiam, & ipse licet invide reciperet eam, tenetur implere eam, & ideo imponendo ei violenter aliquam penam gravem, quam non posset sine magno radio sustinere, datur ei occasio peccandi mortaliter, scilicet non servandi eam; & tales poene non essent medicina curative, sed mortifera, quod est contra naturam penitentiae, & satisfactionis sacramentalis. Unde talibus habentibus duras, & malas, & indisciplinabiles voluntates, propter desperationem cavendam in eis, iniungenda essent leves penitentiae in principio, & deinde duriores, vel nulla in presenti, sed in futuro in Purgatorio solvenda.

187.

Scotus non negat Confessario omnem potestatem ligandi.

Haec latius ex Scoto, ut ostendam eum non auferre vel negare Confessario omnem potestatem ligandi ad aliquod opus satisfactorium, sed dumtaxat velle, Confessarium debere uti illa potestate ad bonum ipsius penitentis, ut satis patet ex Trident. supra allegato ibi: Et penitentium facultate salutaris & convenientes satisfactiones iniungere. Igitur Confessarius non potest, multo minus debet imponere talem penitentiam, ex qua videt imminere periculum damnationis, vel desperationis, vel aliud æquivalens, neque penitens tenetur eam acceptare. Siquidem neque iustitia vindicativa, neque integritas seu natura Sacramenti ullatenus postulant, vel saltem de congruo, ut obligatio aliqua imponatur, & acceptetur contra naturam & bonum Sacramenti, nec non contra bonum & salutem penitentis, pro qua utique salute præcipue tam ipsum Sacramentum, quam omnes ejus partes institutæ sunt.

Cum ergo in aliquibus casibus, ut vidimus Conclusionem 7. videlicet quando est impotentia physica, vel quando instat lucranda Indulgentia plenaria moraliter certa, possit Sacerdos absolvere nullam omnino impositionem penitentiam, cur non similiter in casu Scoti, id est, quando penitens non potest implere penitentiam, saltem condignam seu gravem, absque periculo damnationis seu desperationis, quare, inquam, in tali casu non posset, immo deberet Confessarius absolvere sine impositione talis penitentiae? Quidni etiam sine impositione ullius penitentiae etiam minime, si casus daretur (qui non videtur facile dabilis) in quo ex obligatione minimæ peniten-

tiae, penitens incurreret prædictum periculum? v. g. si esset homo tam extremè melancholicus, ut non posset sibi persuadere, se satisfecisse vel minimæ obligationi?

Plus dico; dari posset casus, quo expediret nullam condignam penitentiam imponere, tamen si penitens eam vellet acceptare: ut puta si Confessarius probè noverit per longam experientiam; estò nunc penitens bonæ voluntatis sit, equidem illam bonam voluntatem citius mutandam in malam voluntatem non adimplendi penitentiam acceptatam. Sanè peccatum istud penitentis ex fragilitate proveniens, videtur incommodum satis grave, ut excuset omnimodam integritatem Sacramenti.

Si dixeris; tali casu Confessarius communicat peccatis penitentis. Respondeo; potius communicaret imponendo penitentiam condignam: esset quippe occasio novi peccati penitentis; mutilationis utique Sacramenti, quod alioquin, si levem imposuisset penitentiam, saltem aliquam haberet integritatem, quamvis non omnino perfectam, quæ non obligat, nisi quando commodè potest haberi, eodem modo, quo integritas Confessionis. Cur enim magis obliget pars integralis, quam pars quasi essentialis? Igitur Scotus non opponitur primæ parti nostræ Conclusionis, quæ loquitur de penitentia omnibus consideratis, etiam fragilitate penitentis, iusta & prudente.

Atque sic intellecta, probatur potissimum ex Concilio Trident. sess. 14. c. 8. ibi: *Nam Claves Sacerdotum non ad solvendum dumtaxat, sed & ad ligandum concessas etiam antiqui PP. & credunt, & docent: nec propterea existimant Sacramentum Penitentiae esse forum iræ vel poenarum.* Ergo loquitur de potestate ligandi ad penitentiam seu satisfactionem, de qua eo loci tractat; id est, ad satisfactionem non tantum præservativam, ut perperam intelligit Joannes Poncius in suo cursu Theologico disp. 46. n. 172. sed etiam vindicativam: nam de utraque loquitur eodem modo, & eisdem verbis.

Addit autem: *Nec propterea existimant Sacramentum Penitentiae esse forum iræ vel poenarum, quia debent Sacerdotes iniungere satisfactiones salutaris pro penitentium facultate, ut ibidem docet; forum autem iræ & poenarum non attendit facultatem aut salutem Rei, sed solummodò qualitatem delicti, & bonum publicum, quod ex punitione proportionata delicto speratur.*

Idem clarissimè significat Trident. eadem sess. can. 15. *Si quis dixerit, Claves Ecclesie esse datas tantum ad solvendum, non etiam ad ligandum, & propterea Sacerdotes dum imponunt poenas consentientibus, agere contra sinem Clavium, & contra institutionem Christi &c. anathema sit.* Si Sacerdotes

188. Potest dari casus, in quo non expedit imponere penitentiam condignam etiam penitens velit eam acceptare.

Objectio solvitur.

189. Probatur 1. pars Conclusionis ex Conc. Trid.

Joan. Poncius.

Conc. Trid.

cerdotes dum imponunt pœnas confitentibus, non agunt contra finem Clavium, aut contra institutionem Christi; ergo agunt secundum finem Clavium, & secundum institutionem Christi; ergo pœnitens acceptando agit secundum finem Clavium, & secundum institutionem Christi; ergo sicut Sacerdos tenetur imponere, ita & ipse acceptare, quia tam ministrans, quàm suscipiens Sacramentum, debent agere secundum institutionem Christi.

190. Igitur instituit seu voluit Christus, ut Sacerdos imponeret pœnas, non tantum medicinales, sed etiam vindicativas; ut eodem cap. 8. docet Conc. dicens: *Habiant, inquit, præ oculis ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad nova vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem, nam Claves &c. ut sup.*

Ac proinde instituit seu voluit Christus, ut pœnitens acceptaret pœnas impositas à Sacerdote, non tantum medicinales, ut perperam Poncius supra n. 171. sed etiam vindicativas; estò aliquin possint peccata in Purgatorio sufficienter vindicari. Unde sapiùs licet ex justa causa omittere vindictam, saltem condignam, & proportionatam, in hoc sæculo, quia semper causa Dei manet integra; quippe si hic peccator non plenè satisfecerit, in Purgatorio solvet usque ad novissimum quadrantem.

Planè, inquis, solvet usque ad novissimum quadrantem; & ideo non est obligatio solvendi in hoc sæculo, per consequens obligatio acceptandi pœnitentiam vindicativam à Confessario impositam; sed potest pœnitens velle solvere in Purgatorio usque ad novissimum quadrantem. Ad argumentum autem Concilii respondetur, posse Sacerdotem ligare ad pœnam, sicut potest absolvere à culpa, sed constat apud omnes, non posse absolvere nolentem, sed tantum volentem; ergo similiter concedendum est, posse ligare pœnitentem volentem, & pœnitentiam acceptantem, secus nolentem.

Et ecce fundamentum oppositæ sententiæ, quam licet Aliqui graviùs censuraverint, equidem Plures adfert Diana p. 2. tract. 1. Miscell. Resol. 52. quibus addè Poncium supra, qui eam docent adhuc esse probabilem, quamvis alia sit magis communis, & indubiè probabilior, à qua non judico recedendum propter rationem in oppositum jam allegatam, ad quam proinde

192. Respondeo; sicuti liberum est confiteri, vel non confiteri peccata venialia, ita etiam liberum pro illis peccatis solvere in hoc sæculo, vel in futuro in Purgatorio; sed veluti non est liberum confiteri, vel non confiteri peccata mortalia, pariformiter non est liberum, pro peccatis mortalibus hic solvere, vel in Purgatorio. Immo nec pro venialibus, supposito quòd velit ab illis pœnitens sa-

cramentaliter absolvi: qui enim vel debet se submittere, vel saltem vult se submittere Iudici, debet velle obedire iuste eius sententiæ; sed iusta sententia Iudicis in foro sacramentali non tantum absolvit à culpa, sed etiam ligat ad pœnam; ut patet ex Trident. supra: ergo qui debet confiteri, vel vult confiteri, hoc ipso implicite debet velle, & vult acceptare pœnitentiam impositam per sententiam Confessarii, ac proinde sicuti nemo absolvitur à culpa, nisi volens, ita etiam nemo ligatur ad pœnam hujus sæculi, nisi volens, sive explicitè, sive implicite in voluntate explicita Absolutionis.

Nonne Petro dictum est à Christo Matth. 16. v. 19. *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in calis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in calis?* Quis ergo dedit potestatem pœnitenti; ut audeat dicere Sacerdoti: *Nolo à te ligari super terram, sed dimittaxat solvi?* Ipsiùs certè non est dividere potestates solvendi, & ligandi, quas Deus inseparabiliter & indivisibiliter concessit Sacerdotibus. Si ergo velit absolvi, etiam debet velle ligari; adeoque debet acceptare pœnitentiam sibi impositam à Sacerdote.

Alioquin si ab ipso pendet acceptare, vel non acceptare, nescio, quare Sacerdos imponens levissima quedam opera pro gravissimis delictis, efficeretur particeps alienorum peccatorum, cum hoc totum fieret ex consensu licito pœnitentium; non volentium alias pœnas acceptare: Nec video quare Sacerdos debeat imponere aliquam teneatur acceptare. Debet autem aliquam imponere, ut patet ex Trident. sess. 14. c. 8. ibi: *Debet ergo Sacerdos Dominis &c. Vide Concl. præced.* Ergo pœnitens teneatur impositam acceptare.

Planè, inquis, sed pœnitentiam præservativam, de hac enim loquitur Trident. quod notandum est, eam impositam & acceptatam hancquaque efficitur Sacerdos particeps alienorum peccatorum.

Respondeo; loquitur Concilium de illa pœnitentiæ satisfactio seu pœnitentiæ, de qua immediate subjicit: *Habent autem præ oculis, ut satisfactio quam imponunt, non sit tantum ad nova vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem.* Ergo debent imponere non tantum satisfactioem præservativam, sed etiam vindicativam. Alioquin efficiuntur particeps alienorum peccatorum, à quibus satisfactio vindicativa magnopere revocat, & quasi frangit quodam cœteret pœnitentes. Cur autem Sacerdotes teneantur imponere pœnitentiam vindicativam, si pœnitentes non teneantur eam acceptare?

Ut, dicit aliquis, possint acceptare, si velint, & ita satisfacere ex opere operato; unde

& per consequens, ut pœnitens eas acceptaret. Poncius.

191. Fundamentum oppositæ sententiæ.

Diana.

192. Responso.

191.

196. yctia eva. bo.

197. etia eva. bo.

197. Sacerdos habet potestatem ligandi pro peccatis mortali.

Sect. 12. De Satisfactione sacramentali. Concl. 9. 935

unde potestas ligandi ad poenitentiam, non est aliud, quam potestas taxandi poenitentiam non autem præcipiendi, aut cogendi ad poenitentiam.

Respondet; hoc gratis dicitur contra propriam significationem verborum; nemo quippe proprie dicitur ad poenam ligare solâ taxatione poenae. Hinc quando Princeps taxat pretia rerum aut taxat poenas pro certis delictis, simul præcipit seu obligat ad ista pretia, & ad illas poenas: non quasi aliquis absolute debeat vendere res suas tali vel tali pretio; sed quod suppositâ voluntate vendendi, debeat vendere pretio taxato. Et simili modo, ex hypothesi, quod aliquis commiserit hoc vel illud delictum, jam obligatur ad poenam taxatam à Principe. Ergo consimiliter, licet Sacerdos non præcipiat absolute hanc vel illam satisfactionem, tamen, suppositâ taxatione, si poenitens velit absolvi à suis peccatis, obligatur ad poenam taxatam. Cæteroque nonne frustranea erit huiusmodi taxatio?

Minimè, reponit quisquam; sed servit ad hoc, ut poenitens possit satisfacere ex opere operato, eo modo quo satisfactio consultata à Multis admittitur sacramentalis. Nonne frustra diceret Princeps secularis; *Talis fur secundum leges suspendatur, aut solvas multam mille florenorum*, tamen si furi liberum sit solvere illam multam, vel non solvere? Claram est quod non. Ergo similiter non erit inutile, si Princeps Ecclesiasticus dicat poenitenti; *Aut solves novissimam quadrantem in Purgatorio iuxta leges communes, aut certe solves salem poenam in hoc saeculo.*

Respondet; me non admittere satisfactionem sacramentalem tantum consultatam, ut patet ex Concl. 7. Qui putant Sacerdotem, consulendo satisfactionem, sufficienter ligare, videant ipsi, quomodo efficaciter ex potestate ligandi, quam Trident. concedit Confessariis, probent necessitatem acceptationis, intantum, ut putent sine temeritate non posse eam negari, imò verè aperte definitam esse à Trident. ut loquitur Suarius (qui tamen admittit consultatam) Sect. 38. Concl. 1. in principio. Ego autem dico, huiusmodi taxationem, non obligantem, frustraneam esse; quia nullum habet effectum ex opere operato, cum non sit actus potestatis ligandi, sed potius potestatis solvendi, ut superius probavimus. Vide Concl. 7. Talem autem potestatem solvendi, à Christo concessam Sacerdotibus, nusquam reperio. Unde si affirmare, probare est; negare, est reprobare.

Et gratis admisâ illâ potestate, dico, Sacerdotes præter illam habere potestatem ligandi proprie dictam, id est, potestatem præcipiendi satisfactionem, adeoque poenitentem obligationem acceptandi, si velit absolvi. Ratio; quia verba Trident. proprie intelli-

genda sunt, nisi aliquid obstat; hic autem nihil obstat, ut patet ex refutatione fundamenti contrariæ sententiæ.

Si inferas; ergo poenitens semper tenetur acceptare poenitentiam proportionatam, & æqualem toti debito poenae. Respondet Lugo disp. 25. n. 73. neg. Sequelam; quia, inquit, suppositâ fragilitate hominum, & consuetudine rationabili, quæ propter illam fragilitatem jam est introducta, non esset rationabilis talis poenitentia. Quare posset poenitens tamquam irrationabilem & inconvenientem rejicere. Hæc ille. Non ex eo præcisè, quod sit poenitentia æqualis, sed quia poenitentia æqualis pro gravioribus peccatis communiter superat fragilitatem humanam, quam tamen juxta Trident. superius allegatum, debet Sacerdos attendere in hoc iudicio.

Dedit ergo Deus Confessario potestatem imponendi poenitentiam æqualem; si tamen omnibus consideratis foret salutaris & conveniens poenitenti. Et quia sæpissimè talis non esset, ideo à peccato excusatur hodierna praxis Confessariorum, quæ aliquando leves poenitentias imponunt pro gravissimis peccatis; id enim fit propter spirituales infirmitatem poenitentium, qui gravioribus poenitentis scandalizabuntur, & vel Confessionem fugient, vel certè Confessarios ineptos adibunt, qui eos curare nesciant. Interim docet Cardin. Lugo supra n. 60. si Sacerdos sciret, quantum poenam debeat poenitens in Purgatorio, & qualis poenitentia in hac vita illi poenae æquivalet, illam debere per se loquendo imponere.

Nec propterea sibi ipsi contrarius supra n. 73. ut perperam existimat Dicastillo disp. 14. n. 32. ibi: Quomodo prius dixit (Lugo) de poenitentia æquali, quod suppositâ fragilitate hominum, & consuetudine rationabili, quæ propter illam fragilitatem iam est introducta, non esset rationabilis poenitentia? Si enim non esset rationabilis, quomodo deberet illam per se imponere? An deberet per se id, quod rationabile non est? Quomodo item dixit: Posset tamquam irrationabilem & inconvenientem rejicere? Si ex potentia imponendi intulit obligationem, & hanc potentiam putat non posse subsistere, si poenitens potest poenitentiam non acceptare, sed rejicere, quomodo potest illam imponere, si poenitens potest eandem rejicere? Componat hoc alius, ego non video modum ea conciliandi. Hucusque Dicastillo.

Sed ego video modum hæud difficilem. Et quis ille? Card. n. 60. docet Confessarium per se loquendo, id est, seclusâ fragilitate poenitentiis & aliis circumstantiis, debere imponere poenitentiam æqualem, si illam nesciat, & per consequens poenitentem debere eam acceptare. Porro n. 73. docet propter fragilitatem humanam, quæ communiter subest in magnis pecca-

Objectio
solvitur
Lugo.

198.
Spirituales infirmitates poenitentium excusant à peccato impositio- nem levis poenitentiam pro gravissimis peccatis.

Lugo.

Dicastillo.

299.
Offensum Lugoem non docuit ille contra.

Tractatus

196.
Tertia etia

Tractatus

197.
Sacerdos habet potestatem ligandi pro peccatis dicitur.

peccatoribus, nec posse, nec debere Confessarium imponere pœnitentiã æqualem, quia licet per se rationalis esset, equidem per accidens hic & nunc est irrationalis; quia magis cedens in destructionem, quàm in ædificationem, & ideo pœnitens eandem tamquam irrationabilem potest rejicere. Non quasi consuetudo imponendi pœnitentiã inæquales, possit præscribere contra jus divinum; sed quia illa consuetudo facit, ut jam non sit pœnitentiã salutari, quæ alioquin foret salutari; Confessor autem non habet potestatem imponendi aliam pœnitentiã, quàm salutarem. Cui non placet hæc conciliatio, seu modus conciliandi, quærat meliorem, vel dicat Lugonem contraria docuisse.

200.
Pœnitens potest rejicere pœnitentiã irrationabilem.

Interim ab omnibus concedendum est, & conceditur, pœnitentem posse rejicere pœnitentiã, quam moraliter certo constat esse irrationabilem omnibus consideratis; cum talem pœnitentiã non possit Confessarius imponere, magis quàm quilibet alius Superior Civilis, vel Ecclesiasticus potest imponere præceptum, aut legem irrationabilem.

Ergo sicuti lex irrationabilis seu injusta non est lex, & ideo non obligat subditos, pari ratione pœnitentiã irrationabilis seu injusta non est vera satisfactio, & ideo non obligat pœnitentem. Et vice versã sicuti lex rationalis seu justa obligat subditos ad eam acceptandam & observandam, nisi Legissator justa ex causa condescendat eorum infirmitati, pari quoque ratione satisfactio rationalis seu justa obligat pœnitentem ad eam acceptandam, & adimplendam, nisi Confessarius ex causa condescendat ejus infirmitati.

Hoc enim postulat ratio judicii, & Iudicis, ut possit cogere reum ad sententiã acceptandam & adimplendam; alioquin frustra judicaret, & imponeret pœnitentiã ad vindictã & castigationem peccatorum, & Superiores frustra præscriberent certas pœnitentiã imponendas pro quibusdam peccatis; ut patet ex dictis. Quamvis ergo pœnitens possit velle solvere pœnam dumtaxat in altera vita absolute loquendo, non tamen suppositã institutione & necessitate hujus judicii, nisi ad sit justa causa, ut supra cum Scoto diximus.

201.
An sufficiat voluntas satisfaciendi ex opere operantis?

Fateor, reponit quispiam, sed quæro, quare saltem non sufficiat voluntas satisfaciendi in hac vita ex opere operantis? Nonne si instet Indulgentiã plenariã moraliter certa, pœnitens potest recusare aliam pœnitentiã? Nam constat ex Concl. 7. tali casu Confessarium non debere injungere aliam pœnitentiã; ergo tali casu etiam potest pœnitens aliam recusare.

Responsio Dicastillo nis.

Respondet Dicastillo supra n. 37. Ad complementum judicii & sententiã, quam tulit Confessarius in Confessione, requiritur actus vindictæ judicialis illatæ à Superiore, vel no-

mine illius, nisi à Superiore remittatur; remittitur autem per Indulgentiã, non vero per opus satisfactorium ex opere operantis.

Sed contra; si ante Absolutionem constat de integra satisfactioe ex opere operantis, secundum Dicastillonem n. 15. non tenetur Confessarius pœnitentiã imponere; ergo nec pœnitens eam acceptare. Ergo pariter non tenetur Sacerdos imponere pœnitentiã, nec pœnitens eam acceptare, quando moraliter certo constat de integra satisfactioe ex opere operantis post Absolutionem.

Hanc replicam non tangit Dicastillo, quæ posset alicui videri satis difficilis; si namque satisfactio ex opere operantis, præcedens Absolutionem, est sufficiens vindictæ, ita ut Confessarius non debeat aliam imponere, certe non videtur, quare eadem satisfactio, subsequens Absolutionem, nequeat habere rationem ejusdem vindictæ.

Itaque respondeo; hunc casum esse plane metaphysicum, qui enim non vult acceptare justam pœnitentiã à Confessario, indubie levioerem, ut potest efficacem ex opere operantis, absque alia justa causa, quàm quod velit satisfacere ex opere operantis, quomodo potest Confessarius moraliter certus esse de tali pœnitente, quod efficaciter velit satisfacere ex opere operantis, & magis quod absolute satisfaciat, cum voluntas efficacis non inrequanter mutetur, aut impediatur?

Aliud est, quando jam moraliter certo constat, satisfactum esse, & totam pœnam adignitatem illius, post peccatum relictam, esse remissam, quamquam & hoc rarissimum sit, & ideo solet Confessarius semper imponere aliquam pœnitentiã, tamen si pœnitens videatur accedere valde contritus, quàm & hic tenetur acceptare; quia nec Confessario, nec pœnitenti moraliter certo constat de illa perfecta satisfactioe ex opere operantis; ergo consimiliter, & multo magis tenebitur regulariter & per se loquendo Confessarius imponere pœnitentiã, & pœnitens eam acceptare, esse velit efficaciter post Absolutionem ex integro satisfacere ex opere operantis; quia videlicet hæc satisfactio prorsus incerta est; tam ex parte ipsius operis, quàm ex parte ipsius pœnitentis, & mille modis potest impediri. Perfito itaque in Conclusione, & rursùm dico: Pœnitens regulariter & per se loquendo tenetur pœnitentiã justam & prudentem acceptare, si velit absolvi.

Adde illam particulam: Si velit absolvi; quia videtur, saltem absque peccato mortali, posse pœnitentem detestare pœnitentiã ante Absolutionem, & velle accedere alium Confessarium; cum enim non teneatur magis huic confiteri, quàm alteri, ut suppono, & non faciat ullam injuriam priori Confessori, sed potius maximum onus sibi ipsi imponat, nimirum secundo

BOSSCO

CONFESSIO

Sec
confiten
quo cap
tum. A
ab alter
tentia i
Conf
quit Lug
tentiam
& Coni
conjug
juge, no
causa po
nem, sic
eundem
non app
traxerat
tentia;
tam, &
moreret
garitur
obligat
Absolut
nolle ac
ad pœni
Sed,
justa cau
solutio
justa cau
modo p
fessarios
gerentur
Deino
sunt dive
didit, de
licet ipsi
re possit
jecit uni
deratè in
licebit u
gere, licè
curare c
Confessã
n. 5. Ul
tum, ob
tionem,
pœnitent
sequi sen
dem cessã
eatum m
Quod
quando
gravis,
non per
posse ex
qui Sac
nem pro
in secre
utens op
celebrare
excusare
Quartum. Præte

itentia.

Secl. 13. De Satisfactione sacramentali. Concl. 9. 937

confitendi eadem peccata, non apparet, ex quo capite illa detrectatio foret grave peccatum. Accedit; quod postea possit procurare ab altero Confessario commutationem poenitentiae impositae.

Confirmatur à simili; in Matrimonio (inquit Lugo disp. 25. n. 77 ubi tenet hanc sententiam post Suarium disp. 38. sect. 7. n. 4. & Coninck disp. 10. dub. 9. n. 80.) possit conjux post consensum expressum ab alio conjuge, non prestare suum: sicut ergo ex alia causa possit poenitens nolle recipere Absolutionem, sic possit ob metum obligationis subeundae ad talem poenitentiam: saltem in hoc non apparet culpa gravis; nondum enim contraxerat obligationem absolutam illius poenitentiae; nam si post poenitentiam impositam, & ante datam Absolutionem, Sacerdos moretur, proculdubio poenitens non obligaretur ad poenitentiam impositam: ergo non obligat praecipuum Confessarii ante praestitam Absolutionem; hanc autem potest poenitens nolle accipere: ergo & impedire obligationem ad poenitentiam. Hæc ille.

Sed, inquis, hoc est quod quaeritur, an sine justa causa poenitens possit nolle accipere Absolutionem, & an metus justae poenitentiae, sit justa causa. Et videtur quod non; quia eo modo possit deludere poenitens omnes Confessarios, quando illi suo officio optimè fungentur, hoc autem est valde absurdum.

Deinde uti in humanis judiciis; quando sunt diversi Judices, si quis semel se uni subdidit, debet stare justae illius sententiae, & non licet ipsi subterfugere sententiam, est appellare possit; ita quando se poenitens semel subjecit uni Confessario, & hic prudenter & moderate in imponenda poenitentia se gerit, non licebit ullo modo poenitenti eum subterfugere, licet possit appellare, id est, postea procurare commutationem poenitentiae ab alio Confessario. Ita augmentatur Arriaga disp. 48. n. 5. Ubi licet admittat, nullum esse peccatum, ob probabiles causas detrectare Absolutionem, & per consequens nolle acceptare poenitentiam; quoniam Confessarius tenetur sequi sententiam probabilem poenitentis; eundem cessantibus illis causis existimat esse peccatum mortale.

Quod amplius probat n. 7. quia, inquit, quando actio sacramentalis, quae in se est tam gravis, jam est serio inchoata, profectò eam non perficere sine justa causa, non videtur posse excusari à gravi culpa. Hinc Sacerdos qui Sacrum inchoasset, si ante Consecrationem prohibitu recederet ab Altari (estò solus in secreto celebraret, & quidem sine ministro, utens opinione probabili, quod liceat sine illo celebrare) nemo eam levitatem in re tam seriam excusaret à peccato mortali.

Quartum. Præterea, si quis infantem animo bapti-

zandi ablisset, & antequam proferret totam formam, diceret: *Relinquamus Baptismum hunc in crastinum, quandoquidem nihil urget nos*; ego non dubitarem, cum graviter peccatum, etiam omni scandalo clulso; quia reverà est contra reverentiam debitam Sacramento, illud sine ulla probabili causa imperfectum relinqueret, & cum inceperit nomine Christi eam actionem, illam postea ex levitate vertere in aliam actionem quasi ridiculam. Hæc etiam Arriaga.

Et n. 8. assignat triplicem disparitatem inter Matrimonium & poenitentiam. Prima; quia in Matrimonio est illud gravissimum onus totius vitae, quod potest semper hominem prudenter retrahere ab eo contrahendo; at verò in Sacramento Poenitentiae non imponitur onus intolerabile aut perpetuum; sed poenitentia prudens, quam ex se alioquin tenetur acceptare: unde si casu omnes Confessarii, ad quos ille recurrerit, imposuerint illam eandem, tandem debet cedere; ergo nulla illi infertur vis.

Secunda disparitas; quia melius est per se, non nubere, quam nubere: at verò poenitens absolute tenetur ea peccata confiteri sive huic, sive alteri, & aliunde omisso Sacramento non est ibi melior, quam ipsam Sacramentum.

Tertia; quia ad Matrimonium, ut est Sacramentum, praecedit prius natura, per modum materiae, super quam cadit Sacramenti essentia, ratio contractus humani; ad contractum autem humanum perficiendum, seclusa obligatione voti, aut promissionis, non tenetur ullus sub mortali; immo per se nec sub veniali. At verò in praesenti casu nullus nec realiter, neque ratione praecedit contractus humanus ante inchoationem actionis sacramentalis ut talis, ratione cujus possit recedere, nulla facta Christo, aut ejus Sacramento injuria. Non ergo, inquit praefatus Auctor, valet argumentum ab uno ad alterum.

Respondeo ad tertiam disparitatem: ad Matrimonium nullus realiter praecedit contractus humanus ante inchoationem actionis sacramentalis ut talis, sed ipse contractus humanus est actio sacramentalis; unde praestito consensu ab uno conjuge, jam non solum contractus humanus, sed etiam ipsa actio sacramentalis est inchoata; si ergo licet relinquere imperfectum contractum sacramentalem, cur non etiam judicium sacramentale?

Sanè quotidiana experientia docet, partes litigantes posse communi consensu subterfugere sententiam Judicis, amicebiliter rem inter se componendo; si autem in aliquo casu non liceat subterfugere sententiam, causam jam inchoatam, hoc fit propter praedictum tertii; jam autem in casu praesenti non fit praedictum, nisi ipsi poenitenti, in cujus favorem Sacramentum totaliter est institutum, & qui subterfugiendo sententiam hujus Judicis, tenetur, non absque magno suo incommodo,

Ccccc rursùm

Confirmatur à simili in Matrimonio.

205. Argumenta Arriaga in oppositum. Tertium.

Secundum.

206. Tertium.

207. Prima diff. patras inter Matrimonium & Poenitentiam ex eodem Auct.

Secunda.

Tertia.

208. Respondeo ad 3. disparitatem rem.

213. Obiectio.

Si dixeris; facta Confessione; & imposita satisfactione, jam satis notabiliter inchoatum est Sacramentum Pœnitentiæ; nam Confessio est pars quasi essentialis, satisfactio autem pars integralis, & quidem gravis, si pœnitentia sit gravis pro gravibus delictis. Cur ergo non sit gravis irreverentia Sacramentum Pœnitentiæ, sic inchoatum, relinquere imperfectum?

Responsio.

Propter onus, quod imponitur, licet enim ejus acceptatio non debuerit esse omnino libera; equidem quia tanta diversitas est inter Confessarios in impositione hujus oneris majoris, vel minoris, fideles communiter non apprehendunt notabilem irreverentiam in eo, quod pœnitens recuset pœnitentiam, nolens ab hoc Confessario absolvi, sed experiri judicium seu sententiam alterius Confessarii, quod non habet locum in Sacramento Baptismi, aut Sacrificio Missæ. Interim res non caret difficultate, quam optime proposuit Arriaga; an autem ei per omnia satisfactum sit, relinquo iudicio Lectoris; ego, ut verum fatear, non video quid aliud responderi possit.

Occurritur.

Transeamus itaque ad ultimam partem Conclusionis: nam quod Aliqui præterea obijciunt, Confessarium posse obligare pœnitentem ad implendam pœnitentiam, priusquam illum absolvat, per se loquendo falsum est, si loquamur de satisfactione merè vindicativa; & quando per accidens verum est, de quo Conclusionem sequenti in principio, supponitur voluntas recipiendi Absolutionem; quâ proinde cessante, cessat præceptum Confessarii, & per consequens obligatio pœnitentis. Igitur nullius momenti hæc obiectio.

214.

Nunc quod atinet ad ultimam partem Conclusionis; videlicet, Pœnitens regulariter & per se loquendo tenetur pœnitentiam acceptam adimplere: Cajet. tom. 1. opus. tract. 6. q. 2. ad 2. non tantum negat, pœnitentem teneri ad acceptandam pœnitentiam; sed, etiamsi acceptet, teneri ad implendam. Et videtur sanè, inquit Suarius disp. 38. sect. 7. n. 1. magis consequenter loqui; quia illa acceptatio non est votum, nec promissio, sed tantum simplex propositum: si ergo præceptum Confessoris per se non inducit obligationem, nec acceptatio illam inducet. Ita Suarius.

Sed non assentior;

quia dum pœnitens acceptat satisfactionem, hoc ipso se subjicit Confessario, non tantum quoad remissionem culpæ; sed etiam quoad remissionem pœnæ, quid ni ergo teneatur stare ejus sententiæ? Ita docet Scotus 4. dist. 19. q. un. n. 27. ibi: sed numquid pœnam, à Clave non errante impositam, tenetur pœnitens adimplere? Respondo, quod sic; si velit se submittere Sacerdoti huic, & quantum ad Absolutionem culpæ, & quantum ad susceptionem pœnæ totalis correspondentis; quia tunc obligatur præcepto Ecclesiæ, cui se voluntarie submitit.

Statu.

Putas, quia magis consequenter loquitur, qui dicit: Populus non tenetur acceptare legem Principis, neque acceptam adimplere, quàm ille qui dicit: Populus non tenetur acceptare legem Principis, acceptam autem tenetur adimplere? Sanè quamvis Nonnulli sint, qui existant, acceptationem populi esse necessariam ad legis obligationem; nemo tamen docet, legem acceptatam non obligare. Ergo similiter, est ad obligationem satisfactionis foret necessaria acceptatio pœnitentis, equidem minus consequenter loquitur, qui negat obligationem satisfactionis, à pœnitente acceptatam.

Nec obstat; quod illa acceptatio non sit votum, nec promissio; quia licet per eam subjicitur pœnitens, quoad vindicationem peccati, Judici habenti potestatem ligandi, supposita subjectione & consensu Rei; ergo deinceps non est ipsi liberum resistere à sententia lata. Nonne acceptatio legis est votum, vel promissio? Patet quod non: & tamen supposita acceptatione, lex obligat, est ante acceptationem non obligasset; quia jam tunc constat illam legem convenire communi bono totius populi. Ergo consimiliter in casu præfenti, postquam acceptatione satisfactionis, eo ipso constat, eam esse salutarem & convenientem pœnitenti, quid ni ergo obliget? Noli dubitare, si non vis errare in bonis moribus.

Si autem à me quaeritur, an hæc obligatio sit gravis. Respondeo citius & Dico decimo:

CONCLUSIO X.

Regulariter & per se loquendo peccat mortaliter, qui sine justa causa non implet pœnitentiam, impositam pro peccatis mortalibus numquam confectis, aliàs solum venialiter.

Obligationem tum acceptandi pœnitentiam, tum acceptatam adimplendi, ex genere suo esse mortalem, patet ex dictis Conclu. 8. de obligatione Confessarii eam imponendi; quia videlicet materia de se gravis est, pertinet ad Religionem seu reverentiam debitam Sacramentis, immo quodammodo ad iustitiam divinam; quia per satisfactionem redditur Deo æquivalens moraliter pœnis, alioquin secundum iustitiam vindicativam hæc, aut in futuro sæculo in Purgatorio exsolvendis.

Interim Doctores communiter docent, Ex levitate hanc obligationem in individuo subinde tantum esse sub veniali, ut constat ex generali regula peccatorum, quæ ex levitate materiæ venialia fiunt. Erit autem levis materia (in

215. Responsio. tur signum suo suo.

216. Obligatio satisfactio nis ex genere suo est mortalis.

216. Obligatio satisfactio nis ex genere suo est mortalis.

Ex levitate materia est venialis.

CCCCC 2